

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. Dr. A. B. A. VAN KETEL, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF, M. PIMENTEL EN H. R. REDER.

Rubriek Redacteuren: Examen-Vraagstukken: Drs. Abr. Mey en Drs. J. Paardekooper — Literatuur: Drs. S. Kleerekoper — Beslechte Geschillen: Prof. Mr Ch. Zevenbergen — Uit de Financiële Huishouding der Overheid: J. H. Textor — Uit het Buitenland: F. Haarbosch, Ch. Hageman, Drs. A. Th. de Lange, Drs. W. P. den Turk — Efficentie: R. W. Starreveld — Belastingvraagstukken: J. O. van Gruisen — Nieuws inzake Wetgeving, Resoluties en Beslissingen op het gebied der Belastingen: Mr Dr. E. Tekenbroek — Repertorium van Tijdschrift-Literatuur: Mej. Dr. R. Philips, Drs. G. L. Groeneveld, J. P. de Haan en J. C. Spangenberg — Buiten de vaste rubrieken werden in de vorige jaargang bijdragen geplaatst van Drs. Th. J. Addens, B. van den Berg, W. N. de Blaey, Mr Th. Branbergen, Mr P. J. Dam, E. van Dien, F. F. van Doorne, N. Elgersma, H. Engels, L. van Essen Lzn., E. Goudsmit, J. D. le Grand, A. M. Groot, J. J. M. H. Nijst, James Polak, T. C. L. Rimmelzwaan, I. Roet Jzn., J. Vaz Dias Jr., C. Verweij, J. A. J. de Vries.

SECRETARIS DER REDACTIE - Mr TH. LIMPERG
HEERENGRACHT 455, AMSTERDAM-C., TEL. 37814

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIJK IS GEORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS. —

VERSCIJNT MAANDELIJKS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. — MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG —

INHOUD:

Deutscher Fachkongress für das Prüfungs- und Treuhand- wesen in Weimar	49
door G. P. J. Hogeweg	
De bedrijfseconomische zijde van het verkeersvraagstuk	51
door Drs. A. M. Groot	
De accountant als getuige	54
Nadere toelichting omtrent het verschooningsrecht door Mr. Th. W. Branbergen, met naschrift van L. van Essen Lzn.	
Nieuwe regeling van het toezicht op jaarrekening van naamloze vennootschappen in Frankrijk	56
door J. C. A. van der Spil en M. M. Deen Jr. met na- schrift van de Redactie	
Nieuws inzake wetgeving, resoluties en beslissingen op het gebied der belastingen	58
Red.: Mr Dr E. Tekenbroek Waardeering eener schuld volgens goed koopmans- gebruik — devaluatie en voorraadwaardeering — stor- tingen door een N.V. in een pensioenfonds ten bate van het personeel en art. 7 D.T.B. — art. 4 Omzet- belastingwet	
Boekbespreking	59
„Stabilized Accounting”, door H. W. Sweeney, be- sproken door Drs G. L. Groeneveld — „Grondslagen van kostprijberekening en fabrieksboekhouden” door P. J. Potgieser, besproken door Drs G. L. Groeneveld — „Winstproblemen” door Dr G. J. M. de Gruyter, besproken door Prof. Dr A. B. A. van Ketel	
Accountantscongres te Rome	60
Mededeeling; met naschrift van de Redactie	
„The next five years”	60
Universiteit van Amsterdam	60
Tentame Inrichtingsleer Maart 1937	
Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van accountancy en bedrijfshuishoudkunde	62
Boeken-repertorium	63
Ontvangen boekwerken	64
Nederlandsch Instituut van Accountants	64

DEUTSCHER FACHKONGRESS FÜR DAS PRÜFUNGS- UND TREUHANDWESEN IN WEIMAR

In het December nummer van den vorigen jaargang gaven wij een overzicht van het verhandelde op dit Congres en be-
loofden op den inhoud van de voordrachten nader te zullen in-
gaan, waneer wij ze gedrukt voor ons hadden. Dit is thans het
geval. In een keurig verzorgde uitgave zijn de gehouden lezingen
gepubliceerd en aan de deelnemers aan het Congres toegezonden,
onder den titel „Kongress-Archiv 1936 des deutschen Prüfungs-
und Treuhandwesens”. De ondertitel geeft als omschrijving:
Fachberichte und Reden des ersten deutschen Fachkongresses
für das Prüfungs und Treuhandwesen.

Inderdaad, dit onderscheid tusschen behandeling van vak-
onderwerpen en toespraken zouden wij ook willen vooropstellen,
nu wij een en ander weder de revue lieten passeeren. De toe-
spraken van Reichsminister Dr. Frank, van Reichskommissar
Gauleiter Josef Wagner, van Staatssekretär Dr. Posse en zelfs
die van Reichsgruppenwaller Dr. Otto Mönchmeier, den voor-
zitter van het Congres en van het Institut der Wirtschaftsprü-
fer nemen een afzonderlijke plaats in, naast de andere lezingen,
waarvan wij in ons vorig overzicht een opsomming gaven. Zij
geven nl. de richting aan, waarin de nationaal-socialistische
staat de beroepen van Wirtschaftsprüfer en Wirtschaftstreu-
händer wil zien groeien, in het belang van den staat en van
het economische leven. Daarbij staat niet op de eerste plaats het
vak, ook niet de onderneming, die gecontroleerd is, maar de
staat en de volksgemeenschap. De Wirtschaftsprüfer noch de
Wirtschaftstreuhand is ambtenaar van den staat, maar in de
redevoeringen van de genoemde prominente personen, loopt één
gemeenschappelijke draad, die telkens opnieuw en in ander ver-
band in het oog loopend en duidelijk naar voren wordt gebracht:
geen particuliere belangen mogen gediend worden, als die niet
volkomen samengaan met die van den staat en van de volks-
gemeenschap. Dit is een ook voor de Duitse beroepsgenooten
nieuwe richtsnoer; tot die conclusie moeten wij wel komen,
omdat dit het „Leitmotiv” is in al de genoemde redevoeringen,
die een eerste en allerbelangrijkste plaats innemen op dit eerste
vakeongres in Duitschland, nadat het beroep opnieuw georga-

niseerd is. Enkele aanhalingen, die met vele andere te vermeerderen zouden zijn, mogen dit duidelijk maken.

In zijn „Geleitwort” bij deze uitgave zegt Dr. *Oto Mönckmeier* o.a.

„Reichsrechtsführer, Reichsminister Dr. *Hans Frank*, der organisatorische Schöpfer und politische Führer des Deutschen Rechtsstandes, hatte die Schirmherrschaft über den Kongress übernommen und stellte in einer richtungweisenden politischen Ansprache über „Der Wirtschaftstreuhänder im nationalsozialistischen Staat” eindeutig heraus, dass der deutsche Wirtschaftstreuhänder nationalsozialistischer Pflichtenträger ist und dass seine Aufgaben politischen Natur in ihrem Dienst am Volksganzen sind. Der von massgeblichen Führern des Staates und der Bewegung anerkannte politische Standort des Wirtschaftstreuhandwesens hat bislang in Grosstagungen vor der Öffentlichkeit diese Würdigung nicht gefunden, so dass es sich hier um einen entscheidenden Entwicklungspunkt handelt.”

Dr. *Mönckmeier* wijst er ook verder op, dat volledige eensgezindheid in dit opzicht bestond tussehen den leider van het beroep en de andere sprekers. De dragers van het beroep moeten steeds handelen uit het grondmotief van een national-sozialistische hoeder van het recht (Rechtswahrer).

Uit de rede van Dr. *Frank* nemen wij nog de volgende zinsneden over:

„Nicht mehr Interessenvertreter zu sein, sondern Vollstrecker deutschen Rechts in einer deutschen Wirtschaft ist Ihr Aufgabe, meine Herren.”

en verder:

„Die Aufgabe des Wirtschaftstreuhänders ist auch nicht, die wirtschaftliche Tätigkeit der Einzelbetriebe mit den Gesamtzielen der Volkswirtschaft in Einklang zu bringen, sondern umgekehrt aus den Gesamtzielen der Volksgemeinschaft die Aufgaben der Einzelbetriebe abzuleiten und deren Durchführung sicher zu stellen.”

Bovendien:

„Als nationalsozialistische Rechtswahrer ist es für Sie selbstverständlich dass Sie Ihren Beruf, das Prüfungs- und Treuhandwesen, voll und ganz mit in den Dienst dieser grossen Aufgabe des nationalsozialistischen Vierjahresplanes der Wirtschaft stellen.”

De rede van Dr. *Posse*: „Die Neuordnung der Wirtschaft und des Wirtschaftsrechts”, waarin een schets gegeven wordt van de economische ontwikkeling van Duitschland kort vóór en na den oorlog, en waarin de Duitse handelspolitiek wordt toegelicht, welke leidde tot het Vierjarenplan is in vele opzichten ook voor buitenlanders belangrijk, omdat daarin de uit de historie volgende onvermijdelijkheid van Duitse maatregelen naar Duitse standpunt wordt uiteengezet. Alle buitenlanders, die zulke internationale problemen ook van een ander standpunt dan dat van het eigen land willen bekijken vinden hier in kort bestek de Duitse „verdediging” van vele maatregelen van handelspolitiek, die o.a. ook voor ons land niet altijd aangenaam waren.

Dr. *Posse* zegt dan, na zijn verdediging van de Duitse handelspolitiek o.a.:

„Vom Standpunkt dieses Gemeinschaftsbewusstseins aus wirksam mitzuarbeiten ist auch eine der Aufgaben gerade der Treuhänder und Wirtschaftsprüfer; denn auch Sie und gerade Sie müssen Ihr Amt im Dienst am Volke zum Schutze von Wirtschaftssicherheit und Arbeitskraft auffassen.”

Na deze uiteenzetting wijst Dr. *Posse* erop, dat de staat de beteekenis van het beroep ten volle erkent, en dat door de wettelijke regeling heeft bewezen. Er worden nieuwe voorschriften voorbereid, waarin echter de bestaande regels in hoofdzaak

worden gevolgd. Hoe die regeling nu is, is in dit Maandblad reeds vroeger uiteengezet.

De akademische studie zal ook in Duitschland waarschijnlijk nog niet voor toelating tot het beroep voorgeschreven worden, hoewel die langzamerhand meer en meer regel wordt. De weg langs de praktijk zal echter niet afgesloten worden, maar de eischen voor de examens zullen eerder zwaarder dan lichter gemaakt worden. De toelating tot het beroep, die nu nog gedecentraliseerd is, zal echter meer gecentraliseerd worden, om eenheid van eischen te bevorderen.

Ook bespreekt Dr. *Posse* de vraag of de Wirtschaftsprüfer het zwijgrecht en zelfs zwijgplicht heeft, wanneer hij bij een onderzoek strafbare handelingen ontdekt. Hij zegt daarvan:

„Es fehlt hier eine gesetzliche Regelung, die Entscheidung muss vielmehr in jedem Einzelfall vom Wirtschaftsprüfer nach dem Grundsatz der Güter- und Pflichtenabwägung getroffen werden. Es kann nicht zweifelhaft sein, dass dieser Rechtszustand wenig befriedigt, da er den Wirtschaftsprüfer unter Umständen in erhebliche Gewissenkonflikte bringt. Bei einer zukünftigen gesetzlichen Regelung dieses Problems muss es unter allen Umständen vermieden werden, dass der Wirtschaftsprüfer zum Hilfsorgan der Staatsanwaltschaft wird, da dadurch seine Stellung als Vertrauensmann und „Hausarzt der Wirtschaft” gefährdet wäre. Auf der anderen Seite hat aber der nationalsozialistische Staat das unbedingte Recht, in schwerwiegenden, das Gesamtwohl berührenden Fällen eine Anzeige begangener Straftaten zu fordern.”

Wij zijn benieuwd hoe de in behandeling zijnde nieuwe regeling uit deze moeilijkheid zal komen. Uit deze uiteenzetting van Dr. *Posse* blijkt intusschen wel, dat de zwijgplicht als een der grondstellingen, noodig voor de ontwikkeling van het beroep, niet ontkend wordt.

Opmerkelijk is uit de rede van Dr. *Posse* nog, dat hij van meening is, dat de vertegenwoordiging van de bedrijven in de examen- en toelatingscommissies noodig blijft, omdat er een nauw verband tussehen de Gesamtwirtschaft en het beroep noodig is. Daarom veroordeelt hij ook specialisatie in het beroep. De leus: „Iedere bedrijfstak zijn eigen Wirtschaftsprüfer”, wordt door hem verworpen.

Ik meen hiermede een beknopt overzicht van de rede van Dr. *Posse* gegeven te hebben. De lezing is een grondige kennismaking voor allen, die de internationale ontwikkeling van het beroep willen volgen zeker waard.

Dat is ook het geval met de rede van Dr. *Mönckmeier*: „Die Stellung des Prüfungs- und Treuhandwesens in der Wirtschaftsordnung. Ook in deze lezing komt de positie van den Wirtschaftsprüfer en Treuhänder in het nationaal-socialistische verband sterk naar voren. Verder wijst Dr. M. op het groote belang voor het beroep van eenheid van beroepsopvatting en eenheid van terminologie, waardoor misverstanden uitgesloten worden. Het feit, dat het beroep in Duitschland als een vrij beroep is erkend legt op de beoefenaren den plicht ook niets anders te zijn, dus geen nevenberoepen uit te oefenen. Dr. M. wijst er op, dat dit ook de verplichting meebrengt van terughoudendheid in het maken van reclame of bij het pogen om den werkkring uit te breiden. Met de onafhankelijkheid en zwijgzaamheid staat en valt het beroep.

Van belang is, dat de „National Sozialistischer Rechtswahrerbund” (N S R B) van welken bond de Wirtschaftsprüfer en Treuhänder een onderdeel vormen) besloten heeft de bijzondere titel „Wirtschaftstreuhänder N S R B” te verleenen aan alle beroepsgenooten, die zich aan een nieuw onderzoek onderwerpen om het bewijs te leveren „ihrer fachlichen Eignung”. Anderen, geen lid van den bond mogen zich dan misschien ten onrechte Wirtschaftstreuhänder noemen, deze bijzondere titel is dan in

ieder geval beschermd. Dat lijkt veel op het systeem van de laatste staatscommissie in Holland, die den titel „Registeraccountant,„ voorstelde.

Het verwondert ons als buitenstaanders eenigszins, dat de Treuhänder en Wirtschaftsprüfer-beroepen niet wat scherper uiteengehouden worden. Wij zien daarin toch nog veel, dat niet geheel tezamen behoort, maar blijkbaar zoekt men bij het organiseren der beroepen in Duitschland meer naar wat vereenigt, dan naar wat verdeelt.

Het vakexamen, dat nu ook reeds en wel sedert 1931, zij het al gereorganiseerd, wordt afgenomen, zal ook meer gecentraliseerd worden. Er zullen daarvoor binnenkort nieuwe voorschriften gegeven worden. Dit vakexamen is afzonderlijk van het N S R B examen, dat alleen de bedoeling heeft „eine neue ständische Prüfung“ in te voeren, nadat men al tot de uitoefening van het beroep op grond van technische kennis, geleken bij het vakexamen, is toegelaten.

Ook Dr. M. waarschuwt tegen de Spezialisierungstendenz. Wel heeft het economische leven behoefte aan specialisten, zegt hij, maar de opbouw voor het beroep moet eerst algemeen zijn. Splitsing in het beroep zou voor het economisch leven van het rijk ongewenscht zijn.

Ten slotte wijs Dr. M. er op, dat de Wirtschaftstreuhänder de raadgevers en vrienden van de bedrijven moeten zijn en „Mittler zwischen Staat und Wirtschaft“. Hij meent, dat zij moeten zijn „Bannerträger des Sozialismus in der Wirtschaft“. Wirtschaftstreuhänder en Wirtschaftsprüfer moeten daarin hand aan hand gaan.

Prof. Dr. Selck doet de stem van de gecontroleerden hooren in zijn lezing „Forderungen der Unternehmung an die Wirtschaftsprüfung.“ Hij onderscheidt daarin de Pflichtprüfung van de vrijwillige Prüfung en geeft voor beiden uiteenlopende wenschen. Het komt ons voor, dat de Wirtschaftsprüfer op den duur zullen aantoonen, dat zij zonder moeite aan meer dan aan deze eischen kunnen voldoen. Het mag interessant wezen om de wenschen en verwachtingen van degenen, die de controle ondergaan te leeren kennen, wanneer deze over de toe te pasen controle methoden willen meespreken, zou het beroep toch eigenlijk front moeten maken. Bij welke andere deskundige beroepen zegt degene, die de hulp van den deskundige vraagt, hem op welke wijze hij werkzaam moet zijn? Maar over het werk van den accountant meenen velen, die het vak niet bestudeerd hebben, ook een woordje te kunnen meespreken. Nu zegt prof. Selck sprekende namens de Wirtschaft ongetwijfeld veel, waarvan de beroepsgenooten gaarne nota zullen nemen, alleen het onderwerp van de uitvoering der opdrachten zullen o.i. de beroepsgenooten uitsluitend met elkaar moeten behandelen.

Dr. Buchholz bespreekt in „Das Prüfungs- und Prüferrecht“ de bestaande voorschriften, licht die nader toe en wijst op de z.i. nog onvoldoende geregelde onderdeelen. Hij is „Geschäftsführer des Instituts der Wirtschaftsprüfer“ en dus alleszins kundig op dit terrein. Het referaat leent zich moeilijk voor een korte analyse, zoodat wij geïnteresseerden naar de lezing zelf moeten verwijzen.

Hierop volgen een drietal lezingen, die voor ons uit beroepsoogpunt minder belangrijk zijn en die ik daarom zonder verdere bespreking voorbij ga.

Een groote serie (18) korte voordrachten, geen van alle meer dan een kwartier in beslag nemende, vulden den Zaterdagmiddag en den Zondagochtend.

De bedoeling dezer voordrachten is de problemen, die zich bij de beroepsuitoefening voordoen naar voren te brengen, daarbij te geven de persoonlijke opvatting van den spreker, omtrent de uitwerking, de oplossing van het probleem, met de bedoeling dat deze punten dan verder in de litteratuur zullen worden be-

handeld, maar speciaal in commissies daartoe door het Institut der Wirtschaftsprüfer in het leven geroepen. Reeds zijn zeven zulke commissies ingesteld nl. „Für allgemeine Fachfragen und für Sonderfragen der Prüfung von Wirtschaftsbetrieben der öffentlichen Hand, Banken, Versicherungs-unternehmungen, Genossenschaften, Eisenbahnbetrieben und für die Erörterung betriebswirtschaftlich wichtige Steuerfragen. Darüber hinaus der Grosse Fachrat, dem neben Wirtschaftsprüfern auch Vertreter der Wirtschaft, der Verwaltung und der Partei angehören.“

De bedoeling is om te komen tot algemeen erkende grondregels van een juiste uitvoering van de opdrachten, die de Wirtschaftstreuhänder en Wirtschaftsprüfer ontvangen.

Deze commissies hebben zich reeds met 120 vakvragen beziggehouden, waarvan ongeveer een derde tot een rapport leidde, een vijfde tot opstellen of aantekeningen in de vakbladen, terwijl de rest nog in behandeling is.

In ons eerste bericht over het Congres in Weimar gaven wij reeds een opsomming van de onderwerpen, die in deze serie lezingen werden behandeld, bijna alle door Wirtschaftsprüfer. Er zijn verschillende onderwerpen, die ook in het buitenland belangstelling wekken, andere die speciaal over de toepassing van Deutsche voorschriften omtrent waardebeoordeling e.d. handelen. Wij kunnen hier niet op al deze voordrachten ingaan, zonder te uitvoerig te worden. Wanneer de opsomming der titels belangstelling gewekt heeft, zal de lezer wel in de gelegenheid zijn, zich inzage te verschaffen van het Kongress-Archiv.

Wij eindigen met onze Deutsche beroepsgenooten veel succes te wenschen bij de verdere organisatie van het beroep. Er wordt daar hard gewerkt met liefde voor het beroep. Zulk werken zal niet nalaten vruchten af te werpen, zoowel voor de beoefenaars van het beroep, als voor de gemeenschap.

G. H.

DE BEDRIJFSECONOMISCHE ZIJDE VAN HET VERKEERSVRAAGSTUK

In de laatste jaren heeft het verkeersvraagstuk in toenemende mate de belangstelling van verschillende economische deskundigen getrokken. Weliswaar treffen wij ook in de oudere economische handboeken beschouwingen aan over de beteekenis van het verkeerswezen voor de ontwikkeling van het economisch leven, alsmede over de tariefpolitiek en de tariefdifferentiatie van de spoorwegen, maar de eenstemmigheid van meeningen, die met betrekking tot die vraagstukken bereikt werd, verminderde de actualiteit daarvan en declasserde deze vraagstukken tot de eerste oefenlessen in de economie. In de praktijk van het leven voltrok zich een enorme omwenteling in de organisatie van het verkeerswezen. De uitgebalanceerde concurrentie tusschen spoorweg en waterweg kwam in een geheel nieuw stadium, toen een nieuwe concurrent opkwam in den vorm van de vrachtauto, de autobus en de personenauto. Ook de onderlinge concurrentieverhouding tusschen spoorweg en waterweg werd daardoor in sterke mate beïnvloed. Beperkte zich die concurrentie voordien tot z.g. „natte relaties“ — dat is de verbinding tusschen twee plaatsen, die onderling door een waterweg verbonden zijn — met de opkomst van de vrachtauto, werd de mogelijkheid geopend, plaatsen, die niet aan den waterweg gelegen waren te bereiken door gedeeltelijk vervoer te water en aansluitend vervoer langs den weg. Door de uitbreiding van het kanalenstelsel hier te lande werd de mogelijkheid geopend verschillende plaatsen, die diep in het land gelegen waren met kleine zeeschepen te bereiken, terwijl tenslotte de zeer snelle ontwikkeling